

POEZJA HAGIOGRAFICZNA

XXVII

Legenda o św. Dorocie

(De sancta Dorothea)

(Versus)

w05 Dorotea cna, dziewko czysta,
Ciebie ćci cyrkiew święta,
3 Boś ty panna wyborna
Bogiem swolona.

O twej krasie, o twej czystości
6 Nie moż żadny wypisaci,
Jim*i* jeś ty ozdobiena,
Krystem ślibiena.

Responsio

9 Radujęcy <się> z <ch>ocim swym,
Pomoż*ż* nam zde *grzesznym*
K wiecznej radości.

Versus

12 Dora jeś oćca jimiała,
Teodora matka twa,
Odjąd jeś ty cielestna
15 Dorota krczena.

Krolewskiego jeś rodu była,
Wsze zboże opuściła,
18 Wzdawszy domy i miasta
Bohu służyła.

Responsio

W Kapadocyi, *w* włości twe,
21 W Cesaryi w mieści twym
Porodziłaś się.

(Versus)

Fabrycyjusz krol okrutny
24 Kreścijanom si<ę> przeciwi,
Je-ci kras*y* pożądał
I ślibce posłał {vel zasłał}.

27 Ślibując bohacstwa mnoho,
Zlato, kamienie droho,
Chcąc, by jemu pozwoliła,
30 Krysta zaprzała.

Responsio

Ali ta *dziewka* prze cność cna,
Suc *tak w* wierze stwierdzona,
33 Krolem wzhardzała.

(Versus)

Rozgniewał się krol ukrutny,
Wymyślił ciężkie męki,
36 *J*ą*ż* to bezmiłościwy
Kazał męc*z*yci.

Bez studu dziewczkę związachu,
39 Haniebnie obnażachu,
Biczuwachu tak wielmi
Je to ciało sławne.

Responsio

42 *Tak* je wielmi tepiechu,
Aż potocy teczechu
Te krwi niewinne.

⟨Versus⟩

45 Potom na piądła rozpiechu,
Wędzicami tarhachu
Je to ciało proślawne,
48 Wielice zbite.

Ognioowymi pochodniami
Palili są ciało je,
51 Bez mała do skończenia
Pro imię boże.

Responsio

Gdyż była martwa na poły,
54 Zawrzeli ją w żalarzy
Katowi⟨e⟩ liszy.

⟨Versus⟩

Dziewięć dni w żalarzy była
57 Be⟨z⟩ wszego pokarmu,
Suc tak wielmi strudzena,
Krystem zleczena.

60 Gdyż dziewczkę na sąd wiedziechu,
Jakż to zarze wschodziechu
Świetłości i kraszy je,
63 Te to roże śliczne.

Responsio

Użraw to sudca niemiły,
Wielice się zadziwił
66 Dziewczemu zdrowi.

⟨Versus⟩

Naczał s nią słodce mułwici,
Chciał ją łściwie przel⟨ś⟩cici,
69 By sie modłom kłaniała
I w *nie* wierzyła.

Odpowiedzie cna Dorota:

72 Wierzym ja w Jesu Krysta,
Z jim się budu kochaci
Po *wszyckie* wieki.

Responsio

75 Zarz⟨w⟩aw pohan wielmi lity,
Kazał*i* je twarz biti,
I je hławkę ścięci.

⟨Versus⟩

78 Gdy dziewczka na śmierć kroczaśe,
Teofilus zaśmiał się,
Ziemski pisarz tak wiece:
81 K[t]am to jici kcesz?

Do zah[a]radki do rozkosznej,
Gdzież owoce rozliczne,
84 Jabłka, kwiecie i roże
Budu targaci,

Responsio

Radujący <się> s miłym swym,
87 S Jesu Krystem s niebieskim,
Po nim wżdy tążym.

<Versus>

Teofilus tak wiece:
90 Pośliz jem mi owoce,
Co roście w zahradce
U tweho panica.

93 Ślub<i>wszy mu posłać<i>
Naczę[ch] pilnie prosici
Za ty wszycki, co spo<m>nią
96 Jej umęczenie,

Responsio

By nie byli odłączeni
Od niebieski radości,
99 Co są w służbie jej.

<Versus>

Usłyszana tu hłas niebieski:
Podzi ke mpnie, ma choci,
102 <We> wszym jeś wysłuszana,
Czego jeś prosiła.

Gdyż pod miecz h[a]ławkę nachylała,
105 Zdarzy-ć <się> jej w tu chwilu
Dzieciątko wielmi piekne,
Nachym odziane,

Responsio

108 Noszę w koszu owoce,
Trzy jabłka a trzy roże
<U>nora miesiąca.

<Versus>

111 Tohoż t<o> pilnie poprosi:
Niesiz [mi] Teofilowi,
Jemuż [mi] to przez mieszkani*a*
114 Zdziej [mi] to poselstwo.

Gdyż dziecię do sieni kroczy –
Teofil[us] psal listy ziemski<e> –
117 Noszę w koszu owoce,
Tak jemu wiece:

Responsio

Owo Dorota, siostra ma,
120 Owoc tobie przysłała,
Jak ciż ślibiła.

(Versus)

Uźrzał Teofil[us] i krzycze:
123 Wierzym w cię, Jesu Kryste,
Iżeś żywego Boga syn,
Pana naszego.

126 Pro koho *to* cna Dorota
Jeż to niewinnie ściet*a*,
Prosim, panno, ja grzeszny,
129 Wiernie tve przyjaźni.

Responsio

Raczy mie miłości uprosici,
Abych ja mógł ⟨k⟩ tve⟨mu⟩ choci
132 Z tobu tam dojci. Amen.

1: *Dorotea*: L: *Dorote(j)a*. — **2:** *ćci*: L: *cz(c)i*. — **4:** *swolona*: L: *zvolona*. — **10:** *grzesznym*: L: *hrzesznym*. — **12:** *Dora*: L: *Doro*, w rkpsach czeskich: *Teodora*. — **13:** *matka*: L: *matką*. — **15:** *Dorota*: L: *Dorotą*. — **20:** *w Kapadocyi, w włości*: L: *w Kapadocyji, ⟨w⟩ włości*. — **21:** *w Cesaryi*: L: *w Cezaryi*; — *w mieści*: L: *w mieści(e)*. — **22:** *porodziłaś się*: L: *porodziła(ś) się*. — **24:** *kreścijanom*: możliwa też lekcja *krześcijanom*, tak L. — **26:** *vel zastał*: najpewniej pierwotna glosa za wzorem czeskim. — **27:** *bohactwa*: L: *bohactwa*. — **28:** *zlato*: L: *złato*. — **31:** *ali*: L: *ale*. — **32:** *w wierze*: L: ⟨*w*⟩ *wierze*. — **36:** *bezmiłościwy*: ale w rkpsach czeskich: *bez milosti*. — **38:** *bez studu*: L: *be(z) s[t]udu*. — **40:** *wielmi*: możliwa też lekcja *welmi* (tak w całym tekście). — **45:** *rozpiechu*: L: *rozpięchu*. — **51:** *bez mała do skończenia*: L: *bez małym aż do skończenia*. — **66:** *zdrowi*: L: *zdrowi(u)*. — **67:** *s nią*: L: *z nią*. — **72:** *Jesu*: L: *Jezu* (tak w całym tekście). — **75:** *zarzaw*: L: *zarzaw*; — *lity*: L: *litie*. — **76:** *kazalti*: L: *kazalt(i)*. — **77:** *i je gławkę*: L: *je gławkę*. — **84:** *roże*: L: *różą*. — **86:** *s miłym*: L: *z miłym*. — **87:** *s niebieskim*: L: *z niebieskim*. — **93:** *mu*: L: ⟨*je*⟩ *mu*. — **95:** *spo(m)nią*: L: *spomnią*. — **101:** *ke mpmie*: L: *ke mnie*. — **105:** *zdarzy-ć ⟨się⟩ jej*: L: *zdarzyć jej ⟨się⟩*. — **108:** *noszę*: L: *nosi*. — **110:** ⟨*u*⟩*nora*: L: *unora*. — **112–114:** *mi*: zb. — **116:** *ziemski(e)*: L: [d]*ziemsk(ie)*, chyba zb. dodatek. — **117:** *noszę*: L: *nosi*. — **126:** *koho to*: L: *koho ta*. — **127:** *jeż to*: L: *jes(t) to*. — **129:** *wiernie*: L: *wierny*.